

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת נדרים

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאורייתא = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיה.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

©

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

פי"א אלו נדרים

גמ' עט. - פב.

בעל ואב מפירין עינוי נפש להם ולאחרים
בינו לבינה להם ולא לאחרים - דחל כשנשאת לאחר

כשאין עינוי נפש בתנאי, אינו מפר

הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחץ היום -

לרבנן (ר"ן ורמב"ן להל') יפר [ניוול דחד יומא (לר"ן - עינוי נפש)]

לר' יוסי (רמב"ם להל') גם רחיצת עולם אינו ניוול אלא בינו לבינה לרב אדא ב"א

(לרב הונא - אינו מפר [רגיל - אין חשש נימא])

וכן מח' בקישוט, אבל לר' יוסי כביסה הוי עינוי נפש [ולכל חייתם]

יו"כ - תענו את נפשותיכם - אבל רחיצה אין העינוי ניכר השתא, משא"כ נדר - לענות נפש - אתי לידי עינוי

{ הזהירו בערבוביתא, בחבורה, בבני עניים ; אין מצויין ת"ח בני ת"ח, אין מברכין בתורה תחלה }

שלא אתן תבן לבהמתך - אינו יכול להפר [ר"ן - בהכניסה ד' שפחות - לא משועבדת]

שלא אמזוג לך כוס - א"צ להפר [משועבדת]

ר"ג - מדרבנן יפר [ר"ן - שלא תקל בנדרים, דברו - אפי' אינו נדר]

דברים מותרים שאחרים נהגו היתר לר"ג בעי הפרה מדרבנן

הנאת תשמישי עליך - משועבדת

הנאת תשמישך עלי (אין מאכילין דבר אסור) -

לר' יוסי הוי בינו לבינה, וספק אי לרבנן הוי אף עינוי נפש

ר"ן

ר' יונה - לר' יוסי בניוול דחד יומא אין אפי' בינו לבינה

לרבנן כביסה אין ע"נ; יש ע"נ אבל חיי אחרים קודמין

הר"י הכהן - נהג שלא לאכול בשר בזמן מיוחד - בעי היתר

ר' - אסור להתיב נדרי אשתו שבינו לבינה [= עצמו - בל יחל דברו]

רבי יהודה (רמב"ן להל') - אף בינה לבין אחרים

הנאתי על עירי - אין זקן משם מתיר, הנאתם עלי - יתיר

גמ' פב. - פג:

שמואל - לוי - הנאת פלוני עלי - מפר

[לר"ן - כרבנן דר' יוסי דהוי עינוי נפש]

ר' יוסי - נדרה מפירות מדינה, חנוני זו - יביא מאחרת ולא יפר אלא משום בינו לבינה

מפירות חנוני היחיד שמקיפו (ר"ן - או ממדינה שדרה בה) - יפר משום עינוי

(ר"ם בר' שניאור - בשנדרה בימות הגשמים דאין לקט וכו')

נדרה מב' ככרות - בא' מתענה ובא' לא

שמואל - מתוך שמפר לזה, אף לזה (ר"ן - אפי' הפר סתם) [ר"ן - כנדר א' ותלויין זב"ז - יפרנו משמע כוליה

דוקא]

ר' יוחנן - מפר רק למתענה (ר"ן - אפי' הפר בפירוש לשניהם) [ר"ן - הפרת כל מה שיש עינוי נפש סגי =

יפרנו]

הפר לנזירה - מופר לחרצן [אין נזירות לחצאין] מופר לטומאה [צער - דיספור יספדון ליה]

אין קרבן טומאה, טהרה לחצי נזירות (גייז בעלה)

חוצן מחטאת עוף בנטמאת [בא על ספק - לר"ן - אתי לחצי נזירות דקיל]

ר"ן

לשמואל לרב יוסף - אסרה פירות מדינה זו אם הבעל תביאם - לא יפר דיש תקנה באותן פירות ע"י הבאת אחר וגם תקנה ע"י הבעל ממדינה אחרת

מודה שמואל בבינו לבינה דאינו מופר כולו:

לר"ן - תלוי בקפידה דבעל - ואינו קפיד על אחרים, משא"כ עינוי נפש גבה היא

תי' א' בר"ן - אין חסרון של נזירות לחצאין להפר ליין ולא לטומאה - דאשכחן נזירות שמשון בלי איסור טומאה

גמ' פג: - פה.

לר' יוסי אסרה הנאת הבריות אינו עינוי נפש

[עולא, ר"נ - בעל לאו בכלל "בריות"/"יהודים" ותהנה ממנו, לרבא - בכלל בריות אבל יכולה

ליהנות מלקט שכחה ופאה (אין טובת הנאה [תעזוב])]

מודה ר"נ דבעל בכלל בריות לאחר שנתגרשה

כשמוכח דקאסרה היתרא (נטולה) (תשמיש) מן היהודים)

מעשר עני שמותר למודר הנאה -

רב יוסף - לר"א דאינו טובל אין טובת הנאה [לר"ן - דוקא בטובל תלה הרמתן בבעלים] ולא יחללו... אשר

[ירמו]

רבא - במתחלק בגורן [והנחת בשעריך]

לר"א דמאי א"צ קריאת שם מעשר עני [רב יוסף - אינו טובל] [ר"ן - אין תערובתו חמור ממנו - מותר לזר

(ולרבנן - גזה"כ לא תוכל לאכול "בשעריך"), אביי - לא נחשדו דאי בעי מפקר נכסיו]

אוסר כהנים בהנאה - יטלו תרומה בע"כ [רב הושעיא - כמ"ד טובת הנאה לאו ממון (ריבר"י); רבא -

רק חזי לכהן - ושויא עפרא בעלמא (ר"ן - דהפקיר הטובת הנאה)]

גונב טבל - רבי - משלם דמי טבלו, ריבר"י - דמי חולין [מח' אי טובת הנאה ממון או לא, בנפל ירושה

מכהן - מח' אי כהורמו או לא (קידושין נח:), רבי - קנסו לגנב, ר' יוסי בר"י - קנסו למשהה

טבל]

ר"ן

לבבלי - לר"ע הולך בתר שעת האמירה בדרשא דקראי, אבל בלשון בנ"א גם נכלל בלשונו בנ"א שיהיו בכלל לשונו

אח"כ

לירו' - כוונתו רק לבשעת עיקר נדרו: לר"ע (להל') בשעת אמירה, לר' ישמעאל בשעת חלות

(לפי' ב' בר"ן הירו' מודה לבבלי)

האוסר הנאת פירות על עצמו, יכולים אחרים ליטלן

רשב"א - לא חיישינן לשאילה, ואם איתשיל חייבין לשלם

ר"ן - חיישינן לשאלה, אבל קנינו אינו בטל דאין שאלה בהפקר

גמ' פה. - פז.

אסרה מעשה ידיה על בעלה -

ת"ק - אינו צריך להפר [משועבדת אפי' להעדפה, ר"ן - הפרה לא מהני ללאחר גירושין, הנדר לא חל לאחר

גירושין]

ר"ע - יפר (משום בינו לבינה) [משום העדפה ע"י הדחק - שלה]

ר' יוחנן בן נורי, שמואל להל' - יפר

[שמא יגרשנה ויחול, ותהי אסורה לו (א"א ליזהר):

"יקדשו ידי לעושיהם" - למסקנא - רב אשי - קונמות כקדוה"ג דמפקיע שעבוד ואע"פ

שאלמוה שעבודו כשתחתיו (כלוקח) אבל חל כשיגרש (ר"ן - דכאלו חל מעיקרא דמדינא ראוי

לחול)]

קונם על עצמו חל בדבר שלא בא לעולם [כפירות חברו], אבל לא על חברו [כפירות חברו על חברו]

משכון לי' שנים "לכשאפדנה תקדיש" - חל אע"פ שאין בידו עכשיו לפדותה

הפרה בטעות (מי, מה נדרה) לא חל [יניא אותה] (ר"ן - וה"ה קיום [החריש לה])

חוץ: מלא פירשו לו מי וסבור..., רב אשי - שידע תוך כדי דיבור אח"כ (וה"ה קריעה על מת [על

שאוול ועל יהונתן])

תוך כדי דיבור כדיבור חוץ ממגדף, ע"ז, קידושין, מגרש [ר"ן - חמירי ועושים בהסכמה גמורה, לר"ת - לא תקנו רבנן]

ר"ן

לרש"י - קדושת דמים לא מפקיע שעבוד, ר"ת - מפקיע
תוך כדי דיבור: לא גמר דעתו אלא דעתו שיכול לחזור תכ"ד
לר"ת, הר"ר אליעזר - מדרבנן להשיב לרבו בשעת מכר, תוס' - דאו'

גמ' פז. - פח :

קונם תאנים וענבים -

ר' ישמעאל, משנתנו - קיים במקצת כולו קיים [יקימנו - יקים ממנו]
הפר למקצת אינו מופר [ר"ן - לגי' שלנו - רק מה שהפר מופר, לתוספתא וגי' רמב"ן - אינו מופר כלל]
ר"ע - הפרה במקצת מופר [היקש להקמה]
חכמים - אינו מופר ואינו קיים [היקש הקמה להפרה]
לר"ש (ר"ן להל') - קונם שאני טועמת לא לתאנים ולא לענבים = נדר א'
אא"כ אמרה שאני טועמת (לר"ן) לכאו"א

אינו יודע שבעל מיפר - יפר ביום שיודע [אין כאן אפי' מקצת ידיעה ואינו יום שמעו]

אינו יודע שזה נדר (לר"ן - שאפשר להפר) :

ר"מ - לא יפר (ר"ן - 1) כלל [מקצת ידיעה לאו ככל ידיעה]
(2) ביום שלאחריו אבל בו ביום מפר [מספיק "ידיעתו גמורה"]
חכמים - יפר (ר"ן - 1) ביום זה [מקצת ידיעה ככל ידיעה = יום שמעו]
(2) ביום שלאחריו [יום ראשון לאו "ידיעה"]

בעל מודר הנאה - נותן מעות לאשתו "ובלבד שאין לבעלך רשות בהן" -
רב (ר"ת, רב"ד להל') - "...אלא מה שאת נותנת בפידך" [משנתנו כר"מ - ידה כיד בעלה]
שמואל (ר' עמרם גאון, רמב"ן, תוס' נזיר, רמב"ם להל') - מספיק "מה שתרצי עשי" (לרמב"ם וגם "ע"מ שאין לבעלך רשות")

מזכה שיתופי מבואות לאחרים ע"י אשתו -

רבא - אפי' לר"מ - דמפיק מרשותו דבעל

רב אשי - דוקא בשיש לה ג"כ חצר שם - מגו דזכה לנפשה (במתנה מבעלה) זכיא לאחרים

ר"ן

תוספתא - יכול להפר הפרה א' לכמה נדרים

נתן מזונות לאשה א"צ לומר כלום - דאפי' בעל שנתן וצמצמה והותירה אין לבעל זכות בהן

שאת נותנת בפידך - דבשעה שזכתה אין הבעל יכול לזכות בהן,
"מ - דלא הקנה לגמרי אלא למה שפירש (וה"ה ביחדן לשאר דברים)

לשמואל מספיק "ע"מ שאין לבעלך רשות" - כרבנן דר"מ דאין ידה כיד בעלה

גמ' פט. - צ :

אלמנה וגרושה - ר"ע (ר"ן להל') - בעינן תחת בעלה בשעת אמירה [אסרה על נפשה]
ר' ישמעאל - בשעת חלות [ונדר אלמנה וגרושה] - חוץ (אולי) מתלה החלות בימים (ראוי שהחלות תהיה באותו רשות שהיתה בשעת אמירה)

אין הפרה לנשואה שנתגרשה (ר"י - אף בקטנותה), בוגרת, יתומה

הלכו האב או שלוחיו עם שלוחי הבעל - עדיין נחשבת ארוסה

מסרו לשלוחי הבעל - נחשבת נשואה

ר' נתן - א"א להפר עד שיחול

חכמים (ר"ן ורמב"ן להל') - יפר [הר"א - סברא, מפר מחשבות ערומים]
(ר"ן פ. דוקא כשממ"נ יהיה עיניו או בינה לבניה, או בעשויה לעבור על תנאה, או דלא תלי בדידה להנצל מעינוי ("כשאגרש"))

רב פפי (ר"ן להל') - לכו"ע התרה רק כשיחול [לא יחל דברו (לר"ן = חלות)]

ר"ן

מודר הנאה מאביה אם אני עושה על פיך - לגי' שלנו יפר - לר"ן - נדרה בענוי נפש (כרבנן דר' יוסי) ותנאה בבינו לבינה

ר"ן כ"מ - "קונם... לאחר ל" נחשב חל הנדר, ומח' ר' נתן רק באפשר שלא יחול לעולם. וי"מ חולקים.

גמ' צ: - צא:

אשת כהן: "טמאה אני לך"

משנה ראשונה - נאמנת ונוטלת כתובה

משנה אחרונה - אינה נאמנת [חשש שעיניה באחר (ר"ן - רבנן מבטלי דאו' בקום ועשה משום מגדר מילתא (תוס'); אפקעינהו קידושין מעיקרא; ו"א - מדינא אינה נאמנת להפקיע עצמה מבעלה שהיא משועבדת לו)]

רב ששת - ואוכלת בתרומה [שלא תוציא לעז על בניה]

עד שנתארמלה ונתגרשה [יאמרו דהשתא נאנסה]

רבא - אינה אוכלת [אפשר בחולין]

השמים ביני לביניך (אינו יורה כחץ) ובאה מחמת טענה (חוטרא וקבורה)

משנה ראשונה - נוטלת כתובה [כיסופא לה]

משנה אחרונה - יפייסנה [משקרא דהוא לא ידע]

נטולה אני (תשמיש) מן היהודים

משנה ראשונה - נוטלת כתובה

משנה אחרונה - יפר חלקו ואסורה לאחרים [בינו לבינה]

אשת כהן שנאנסה יש לה כתובה [נסתחפה שדהו (ר"ן - כהונתו גרמה)]

"גרשתני" - רב המנונא (ר"ן, ריצב"א להל') - נאמנת (רמב"ן - אף ליטול כתובה (ר"ן),

ריצב"א - אבל לא תוספת) [חזקה אינה מעיזה בפני בעלה]

רבא - אינה נאמנת [בתקיף לה מן גברא מעיזה]

אשה מותרת לבעלה כשנואף לא נטמן, מציל בעלה (ר"ן - אפי' לבעל נפש שחושש לצאת י"ש)

ר"ן

לא מהני טעם דאפקעינהו באומרת נאנסתי ממזר, אבל משנה אחרונה משמע דמותרת אפ"ה

"אינו נזקק עמי" כלל - נאמנת, ויתן כתובה אפי' לא באה מחמת טענה אא"כ תובעת כתובה אז

ריצב"א - וכן באומרת דאינו בקי, דא"א להתקשות - ואין לה תוספת דאין חיבת ביאה כה"ג

ותיקו בגמ' אם תוספת משום חיבת חופה או ביאה והמוציא מחברו עליו הראיה (כר"י, ולא כר"ף דיחלוקו בתיקו דממון)

רמב"ן - מילתא דידע בעלה - כשהיא רוצה לאפוקי נפשה היא נאמנת דאינה מעיזה;

כשהוא רוצה לאפוקי ולהפסיד כתובתה אינה נאמנת דמעיזה

הדרן עלך מסכת נדרים